

S T I V M A L I N S

DEPECHE
MODE

BLACK CELEBRATION

Preveo
Dejan Cukić

Laguna

Naslov originala

Steve Malins
DEPECHE MODE
Black Celebration

Copyright © Steve Malins 1999, 2001, 2006
Translation copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA
First published in Great Britain in 1999 by Carlton Publishing
Group, London

Za Zaka

Sadržaj

Izjave zahvalnosti	ix
Uvod.	xi
1. Ljudi su ljudi (1961–1980)	1
2. Sanjajući sebe (1981)	30
3. Odlazak u tišini (1982)	57
4. Pejzaž se menja (1983)	72
5. Nosiš svoje kožne čizme (1984)	97
6. Ponovo u crnom (1985–1986)	113
7. Pogledaj zvezde kako blistaju (1987–1989).	141
8. Nasilje nad svetom (1989–1990).	166
9. Vodi me kroz Vavilon (1991–1993).	189
10. Više od žurke (1993–1994)	216
11. Ta mučna, izopačena zbrka (1994–1997)	248
12. Pronalazim sebe (1997–1999)	278
13. Sanjaj i dalje (1999–2002).	297
14. Dobro podnosim (2002–2006)	317
Diskografija.	345
Bibliografija.	351

Izjave zahvalnosti

Veći deo građe za ovu knjigu potiče iz intervjua koje su mi dali Danijel Miler, Alan Vajlder, Mark „Flad“ Elis, Kris Kar, Stiv Lajon, Anton Korbijn, Deril Bamonte, Peri Bamonte, Džon Foks, Vejn Hasi, Huan Etkins, Brajan Griffin, Tim Simenon, Garet Džons, Dejav Baskombi, Geri Njumen, En Berning, Rasel i Ron Mil (Sparks), Endi Meklaski (OMD), Stivo, Ben Hilijer, Ken Tomas, Dejav Mekraken i Noks Čendler.

Takođe moju zahvalnost za večere, vino, faksove i ostalu pomoć zaslužuju Endru Flečer, Martin Gor, Dejav Gan, Džej Di Fendžer, Džonatan Kesler, Alan i Hep, Daglas Mekarti, Sara Lou, Džeraldina Oukli iz kompanije *Sire*, Pandora Pael, Karen Stringer i Bong.

Posebnu zahvalnost upućujem Izobeli, Lil, Zaku, Triš, mami i Alanu, Salu i Alu, Alis, Emili, Alanu, Džejn i Matu, Geriju, Džemi i čitavom društvu, Deniju, Džonu, Savu, Polu, Ijanu Ejbrahamu, Fioni, Ričardu i Tini, Ijanu i Virdžiniji, Džonu Ejzelvudu, Stivu Hilijeru, Liju, Stivu Vebonu, Džimbu, Malu i Hani, Mirandi, Kevinu i Marku Blejku.

Uvod

„Mi smo na izvestan način neprimetno prevarili svet“, nasmešio se autor pesama grupe Depeche Mode, Martin Gor (Martin Gore) nedugo po objavljivanju njihovog singla *Stripped* 1986. godine. „Kao pop grupa možete proći nekažnjeno za mnogo više stvari“, dodao je uz osmeh.

Depeche Mode su svakako počeli kao pop grupa. Kada ih je osnivač kompanije *Mute Records*, Danijel Miler (Daniel Miller) prvi put video 1980. godine, bio je iznenađen činjenicom da su „oni bili klinci, a klinci u to vreme nisu radili elektronsku muziku. Time su se uglavnom bavili ljudi sa umetničkih škola, ali Depeche Mode nisu prošli kroz uticaj te vrste estetike. Oni su radili pop muziku na sintisajzerima i to je funkcionisalo izvanredno dobro“.

Za glavnog tekstopisca i kompozitora grupe, Vinsa Klarka (Vince Clark – pravo ime Vince Martin) bila je to prilika da krene putem ostvarivanja sopstvenih snova posle nebrojenih ćorsokaka na bezveznim poslovima među kojima i „šest meseci slaganja robe na police supermarketa iz lanca *Sainsbury* i rad u fabrici jogurta“. Obožavalac glem roka, Martin Gor i njegov drugar Endi Flečer (Andy Fletcher) bili su u toj fazi manje napaljeni, pa su zadržali svoja zaposlenja u bankarstvu i osiguranju.

Ovu trojku iz Bazildona činili su tihi i povučeni momci sa sličnim krugom prijatelja. Gor je kasnije priznao da bi ga njegova devojka En nazvala perverznojkom čak i ako bi pogledao neku obnaženu ženu na televiziji. Klark i Flečer su takođe vukli tragove prošlosti – kao pripadnici sekte ponovo rođenih hrišćana od 11. do 18. godine provodili su vreme propovedajući o veri ljudima po kaficima. Potpuno suprotno njima, četvrti član grupe Depeche Mode, Dejv Gan (Dave Gahan) bio je temperamentna i otvorenija ličnost koja se već našla pred sudom za maloletnike zbog vandalizma i krađe automobila. Često je bio neraspoložen i veoma emotivan po pitanju devojaka. Dejv je nedavno obelodanio magazinu Q: „Devojku u koju sam se zaljubio kao tinejdžer na kraju je kresnuo moj najbolji prijatelj Mark. Bio sam na žurci i nigde nisam mogao da je pronađem. Svi su me gledali. Svi su znali. Otvorio sam vrata spavaće sobe i ugledao Markovu belu zadnjicu kako poskakuje gore-dole. Bio je to moj prvi sudar sa stvarnošću. Uvrtela mi se ideja kako nisam dovoljno dobar. S tom mišlju borim se i danas.“ Ipak, krajem 1979. već je bio veren sa novom devojkom Džo i zaklinjao se da su njegovi dani lošeg momka zauvek gotovi. Tako je svakako i delovalo 1981. godine kada je predstava o Depeche Mode bila udaljena od rokenrola koliko god je to bilo moguće – svirali su sintisajzere, izgledali još uvek kao deca i činili se svetlosnim godinama daleko od sofisticiranog glamura Duran Duran koji su se pućili iz svojih limuzina. U stvari, momci iz grupe Depeche Mode su na prvi nastup u emisiji *Top Of The Pops* otišli podzemnom železnicom, cimajući sa sobom sintisajzere. Kada se narednog dana Endi Flečer pojavio na poslu, kolege su ga dočekale na nogama, uz ovacije.

Ako ubrzano premotamo sedam godina unapred, stvari nisu mogle biti drugačije: Vins Klark je odavno napustio bend kako bi ga zamenio Alan Vajlder (Alan Wilder) koji će igrati važnu ulogu u odvlačenju grupe sve dalje od nevinih elektro–disko korena. Do 1988. oni su postali nezaustavljivi kulturni fenomen.

Svirali su pred 70.000 obožavalaca u *Rouz Boulu* u Pasadeni, a to je filmovao legendarni dokumentarista D. A. Penibejker (D. A. Pennebaker).^{*} Čini se da je on grupu Depeche Mode pre svega video kao mašinu za pravljenje para: „Niko od njih nema nikakvu vrednu ideju“, komentarisao je kasnije, „ali smislili su način kako da naprave mnogo para sa magnetofonom iza scene.“ U tom trenutku grupa se vrtela oko središnje tačke između elektronske muzike i roka, povezujući se sa svojom publikom kroz atmosferične himne o osećaju krivice, grehu, iskupljenju i mračnoj strani međuljudskih odnosa. Ipak, sami članovi benda doživeli su ono najgore posle uspeha albuma *Violator* iz 1990, prodatog u sedam miliona primeraka, kada su iskusili sav samouništavajući užas slave i rokenrola. Bilo je teško poverovati da su to oni isti momci iz Bazildona dok je Endi Flečer preživljavao slom živaca, Gor patio od napada izazvanih preteranim pićem, a Gan se skoro pretvarao u parodiju džanki rok zvezde, naizgled rešen da sebi naškodi. Živeo je u Los Anđelesu u apartmanu koji je nazvao „ljubičasta palata“ jer je u njemu mnogo ljudi umalo umrlo od prevelike doze droge: „Posle jednog zemljotresa stan je počeo da prokišnjava i svuda su postavljene velike šerpe. Svi u stanu bili su toliko sjebani da niko nije mogao da se pozabavi time. Bilo je odvratno... Naneo sam sebi mnogo bola i patnje tokom godina. Imam i *guiche* pirsing. To je pirsing na delu između šupka i jaja. Rade ti ga dok klečiš na sve četiri na pokretnom krevetu. Zadnjica ti je u vazduhu dok ti meso i jaja vise. Oprostio si se sa svojim dostojanstvom. Obrađivala me je neka devojka kojoj je čitavo lice bilo prekriveno tetovažama. Umalo se nisam onesvestio od bola.“

Dok su se ovakva iskustva pretakala u muziku i mračno bojila njenu srž, što je privlačilo neprilagođene stanovnike predgrađa širom sveta, Ganov preporod od iscedene šuplje školjke

^{*} Donn Alan Pennebaker – proslavio se dokumentarnim filmovima o Bobu Dilanu (*Don't Look Back*), festivalu u Montereuju 1967. i Dejvidu Bouviju (*Ziggy Stardust*). (Prim. prev.)

do čoveka kakav je danas, postao je novi izvor inspiracije za svakoga kome je stalo do benda. On odaje priznanje svojoj supruzi Dženifer, glumici i scenaristi, da je odigrala veliku ulogu u sada već dugom periodu njegove trezvenosti – „Dženifer je u sebi nosila nešto što je pokrenulo svetlost u meni“ – ali Dejv je i sam pokazao ogromnu odlučnost i snagu da prevaziđe izuzetno bolnu prošlost.

Ganovo putovanje kroz ovozemaljski pakao do potpunog iskupljenja, kao da oslikava osećaj optimizma koji je oduvek bio suptilan deo muzike grupe Depeche Mode. Oni znače nešto svojim obožavaocima jer njihove pesme imaju snagu iskušane duhovnosti koja nagoveštava svetlost i bekstvo, ne samo od tragičnih okolnosti, već i od sivila svakodnevnog života. Martin Gor možda nije najotvorenija ličnost, ali on je uspeo da pretoči svoja osećanja u muziku i tako postane jedan od najvećih svetskih tekstopisaca i kompozitora. Od albuma *Black Celebration* iz 1986. godine, pa do aktuelnog *Playing The Angel*, on je izmaštao niz pesama po kojima mu po lepoti i kvalitetu nema ravnog među savremenima – a to uključuje i izvođače kao što su R.E.M. i U2. Relativno nepoznati biseri, kao *The Things You Said* (sa albuma *Music For the Masses*), *Clean (Violator)*, *Goodnight Lovers (Exciter)* ili predivna melodija *Here Is The House (Black Celebration)* razbacani su po tim pločama kao konfete. Vredno je pomenuti i pop umeće Vinsa Klarka na ranim uspesima *Just Can't Get Enough* ili *Any Second Now*, kao i obećavajuću svežinu Dejva Gana sa pesmama *Suffer Well* i *Nothing's Impossible* na albumu *Playing The Angel*.

Strast koju okoreli obožavaoci grupe Depeche Mode imaju za njihovu muziku nije pokrenuta samo pesmama već i posebnim načinom na koji bend koristi elektroniku, često u inat trenutnim modnim trendovima. Inovativno korišćenje analognih sintisajzera koje su oblikovali Danijel Miler i Alan Vajldler

preraslo je tokom osamdesetih godina prošlog veka u najnapredniju tehnologiju „semplovanja“* kada je bend uspostavio pravilo da nijedan šum neće biti upotrebljen dva puta. Posledica ove odluke bili su najrazličitiji bizarni trenuci na njihovim pločama, kao smeh snimljen u avionu (za refren pesme *People Are People*), ili uzvik Danijela Milera koji ponavlja: „Konj!“ u *Fly On The Windscreen*. Od sredine osamdesetih Depeche Mode su u sopstvenu muziku kroz sintisajzere sve više utapali elemente bluza, roka, glema, kantrija, gotike i gospela te i posle više od 25 godina karijere oni i dalje rade stvari koje niko drugi i ne pokušava. Zapravo, potpuno je zadirajuće zaboraviti na pesme i usredsrediti se isključivo na zvuke slušajući instrumentalne stvari sa B strana njihovih singlova kao *Oberkorn (It's A Small Town)* i *Agent Orange*. Kompilacija tih kompozicija uputila bi slušaoca na bendov inteligentan pristup tehnologiji – uvek s pogledom unapred, ali nikada previše futuristički.

Bilo je potrebno mnogo vremena, ali od kraja osamdesetih oni su postali i jedan od sastava sa najjačim uticajem na druge izvođače. Među njima su i Smashing Pumpkins, Nine Inch Nails, u devedesetim Deftones, a u skorije vreme The Faint, Interpol, The Killers, White Rose Movement (oni uvek imaju *Photographic* i *Any Second Now* u svojim DJ setovima) i Ladytron koji su uvek govorili slavopojke o grupi Depeche Mode. Danijel Hant iz grupe Ladytron nedavno je rekao za magazin Q: „Ne samo da su Depeche Mode jedan od mojih omiljenih bendova, već su oni ponudili i sasvim drugačiji pogled na to kako se može stvarati alternativna muzika.“ Na početku 21. veka njihove pesme obrađivali su Tori Ejmos (Tori Amos) (*Enjoy The Silence*) i Placebo (*I Feel You*), dok su i Merilin Menon i Džoni Keš snimili svoje verzije pesme *Personal Jesus*.

* *Sampling* (engl. *sample* – uzorak) proces korišćenja usnimljenih zvukova muzičkih instrumenata ili drugih zvukova iz okruženja, preko kompjuterskog hardvera i elektronskih klavijatura. (Prim. prev.)

Dugotrajna saradnja grupe sa „vizuelnim rediteljem“, Antonom Korbijnom (Anton Corbijn) takođe je bila jedan od ključnih faktora njihove vitalnosti. Korbijn je uspeo da ih transformiše od trapavih izdanaka engleske radničke klase u enigmatične figure obučene u crno koje se kao duhovi kreću kroz apсурdne, atmosferske i, najčešće, izuzetno duhovite video spotove pune automobila (sa Dejvom Ganom koji kamenog lica sedi za volanom), prelepih devojaka, pticolikih kreatura, patuljaka i konja – ljuljaške koju Endi Flečer jaše obučen kao kauboj. Vrhunac svega je pojava usamljenog kralja (glumi ga pevač) što luta širokim, napuštenim pejzažima sa ležaljkom za spot *Enjoy The Silence*. Korbijn je takođe osmislio mnoge od njihovih koncertnih scenografija i omota albuma, mada je po mnogima najefektnije grafičko rešenje karijere Depeche Mode još uvek prizor megafona u pustinji koji je odsanjao Martin Etkins za album *Music For the Masses*.

Na kraju, ono što najviše zadivljuje kod svakog uspešnog sastava jeste međusobna dinamika između različitih članova. U slučaju grupe Depeche Mode, oni funkcionišu na jedinstven način koji podrazumeva i jednog člana koji na muzičkom planu već godinama ne daje veliki doprinos – Endrua Flečera. Oni više ne žive u istom kraju – jer Fleč je u Londonu, Gor je stanovnik Santa Barbare (tamo se preselio nekoliko meseci posle provale i zastrašujućeg iskustva u njegovu kuću u Harpendinu jer su on i njegova porodica bili kod kuće u tom trenutku), a Gan je iz Los Anđelesa prešao u Njujork. Bila je to i glavna pokretačka snaga iza ove knjige jer sam pokušavao da razotkrijem lične i muzičke odnose Martina Gora, Dejva Gana, Endrua Flečera, Alana Vajldera, Vinsa Klarka i njihovog „mentora“ Danijela Milera koji je dao ogroman doprinos radu grupe tokom svih ovih godina. Naravno, delikatna veza bez mnogo reči koja postoji između glavnog autora Martina Gora i pevača Dejva Gana predstavlja koren najvećeg broja njihovih najboljih pesama. Ipak, Flečerova nemuzička uloga jednako je važna jer on

kao dobrodošla suprotnost pomaže, za sukobe nesposobnom, Martinu Goru koji ne bi bio u stanju da kreativno funkcioniše u odnosu „jedan na jedan“ sa Ganom, pa ni sa Alanom Vajldrom tokom njegovih trinaest godina boravka u grupi. Alan i Danijel Miler su mi bili važni da mi pruže uvid u unutrašnje ustrojstvo Depeche Mode, ali voleo bih da zahvalim i Fleču na nekoliko večeri tokom kojih je popunio praznine u mom znanju, kao i Martinu za odgovore na faksove pune pitanja. Obojica su mi bili od izuzetne pomoći pri proveru činjenica i sa povremenim „nezvaničnim“ primedbama. Voleo bih da zahvalim i Benu Hilijeru, Noksu Čendleru, Dejvu Mekrakenu i Kenu Tomasu, koji su mi pomogli sa ovim dopunjenim izdanjem bacajući svetlo na skorije aktivnosti sastava, posebno oko Benove uloge kao producenta ploče *Playing The Angel*. Takođe, razgovarao sam nedavno sa članovima grupa The Killers, Ladytron, The Faint i The Bravery, koji su svi obožavaoci Depeche Mode, i pomogli su mi u stvaranju specijalnog broja magazina Q – *Depeche Mode i priča o elektro popu* koji se pojavio u januaru 2005. (može da se nabavi u sekciji Specijalnih izdanja na www.q4music.com).

Još uvek sam zapanjen da sam, kada sam krajem devedesetih počeo da pišem ovu knjigu, bio prvi koji ih je ikada kontaktirao oko pomoći pri izradi biografije grupe. Ali, izgleda da Depeche Mode ostaju neka vrsta kulturne nepoznanice za veliki broj ljudi, posebno u Britaniji.

Nisu baš svi sa kojima sam razgovarao tokom rada na knjizi želeli da budu citirani, ali pokušao sam da unesem što je više moguće svežih činjenica. I pored toga, dugujem svoju zahvalnost svim ostalim piscima i novinarima koji su intervjuisali grupu tokom karijere kao i autorima raznih knjiga i članaka povezane tematike.

Najviše od svega, zahvaljujem grupi Depeche Mode čija mi je muzika bila stalni izvor inspiracije tokom poslednjih dvadeset pet godina. Oni imaju retku sposobnost da dodirnu ljude koji se

poistovećuju sa slabostima svakog od članova, a da istovremeno predstavljaju bend sposoban da prenese neverovatno uzbuđljivo i osećanje puno zajedništva na skoro 70.000 ljudi na stadionu.

Stiv Malins, London, novembar 2005. godine

Ljudi su ljudi (1961–1980)

Martin Gor bio je poslušno, pažljivo i po prirodi srećno dete, rođeno u porodici iz radničke klase u Dagenhemu u Engleskoj, 23. jula 1961. U to vreme, njegov očuh i deda radili su u lokalnoj Fordovoj fabrici automobila, ali je očuh napustio zaposlenje kako bi postao vozač i preselio „pasivnu i bezopasnu“ (po sopstvenom priznanju) bebu Martina i njegove dve sestre, Karen i Žaklin, u Bazildon. Majka Pamela našla je posao u staračkom domu.

„Kao dete, bio sam od onih veoma stidljivih“, kaže uvek pomalo odsutni, pomirljivi kompozitor i tekstopisac. „Nisam imao mnogo prijatelja i najveći deo vremena provodio sam sâm u svojoj sobi, čitajući bajke. Gubio sam se u knjigama i živeo u paralelnom svetu. I u školi sam osećao nedostatak samopouzdanja. Nastavnici su retko imali priliku da mi čuju glas.“

Glavna interesovanja ovog opreznog i povučenog deteta bili su jezici, kojima je s lakoćom ovladavao, i muzika: „Kada sam imao desetak godina, otkrio sam stare rokenrol singlove u jednoj kutiji moje majke, ploče Elvisa, Čaka Berija, Dela Šenona,* i puštao sam ih neprekidno. Shvatio sam da je to jedina stvar koja me istinski zanima, i tako je sve počelo.“

* Elvis Presley, Chuck Berry, Del Shannon – rokenrol pioniri pedesetih godina. (Prim. prev.)

U trinaestoj, novopreobraženi obožavalac „glam“* roka (posebno je bio vezan za Garija Glitera i čudnovati američki duet Sparks), dobio je akustičnu gitaru i pokazao se kao brz učenik, provodeći noći savladavajući akorde na instrumentu. Martin je još uvek bio u školi kada je napisao *See You* i *A Photograph Of You* koje će kasnije snimiti sa Depeche Mode. Peri Bamonte (Perry Bamonte), kasnije muzičar i član grupe The Cure, bio je Gorov drugar u gimnaziji Sent Nikolas u Bazildonu. „Bio je veoma introvertan“, kaže Bamonte, „veoma tih, ali dobar učenik.“

Gor tvrdi da sve do osamnaeste godine nije mnogo izlazio niti probao alkohol – nedostatak ove društvene aktivnosti on će obimno nadoknaditi kasnije. U školi je imao devojkicu En Svindel (Anne Swindell), koja je već ranije izlazila sa jednim od njegovih školskih drugara, mršavim riđokosim momkom po imenu Endru Flečer.

Gor priznaje: „Bio sam verovatno pomalo čudan dečak jer sam voleo školu. Osećao sam se sigurno u njoj i nisam želeo da je napustim. Igrao sam kriket za školski tim i imao sam najbolje ocene iz francuskog i nemačkog jezika. Ipak, pao sam matematiku.“

Posle izlaska iz gimnazije 1979. godine, Gor se zaposlio u banci (*NatWest's Clearing Bank*) u Ulici Fenčerc u londonskom Sitiju, nedaleko od mesta gde je bivši momak njegove devojkice, Fleč, radio u osiguranju (*Sun Life*). Martin Gor tvrdi da su se kolege s posla prema njemu odnosile „maćehinski“ jer je bio mlad i stidljiv. U to vreme, on je počeo da nastupa kao član akustičnog dueta Norman And The Worms sa školskim prijateljem Filipom Bardetom (Philip Burdett) koji će se kasnije afirmisati

* Engl.: *glam-rock* – skraćeno od *glamour* (raskoš) post-hipi pokret pre svega u britanskoj muzici. Karakteristike su povratak bazičnom rokenrol zvuku i neverovatni kostimi koje su nosili najistaknutiji predstavnici među kojima su prvenstveno Dejvid Bouvi, Mark Bolan i članovi grupa T. Rex, Sweet, Slade, Mott The Hoople i dr. (Prim. prev.)

kao folk pevač na londonskoj klupskoj sceni. Po nekim izveštajima, dvojica drugara izvodili su i folk verziju teme iz TV serije *Kengur Skipi* kao deo svog programa.

Međutim, njihov muzički pravac dramatično se promenio jedne večeri kada se Martin pojavio na svirci sa sintisajzerom marke *Moog Prodigy*. Nastup je sa zanimanjem pratio jedan drugi lokalni muzičar, Vins Klark: „Martin se pojavio sa sintisajzerom i ja sam pomislio kako je to sjajno. Eto instrumenta kome ne treba pojačalo. Samo ga uključiš direktno u razglas.“

Klark (rođen u Vudfordu, 1960.) bio je član crkvenog hora u to vreme, pa je preko lokalnog odeljka omladinske crkvene organizacije *Brigada dečaka** upoznao još jednog učenika gimnazije Sent Nikolas, pomenutog Endrua Fleča Flečera. Fleč (rođen 8. jula 1961.) je još uvek bio dete kada se sa ocem inženjerom, majkom domaćicom i dve sestre preselio u Bazildon. Pristupio je *Brigadi dečaka* kao osmogodišnjak i tvrdi da je išao u crkvu sedam večeri nedeljno. „I Vins je, isto tako“, otkriva Flečer, „bio pravi zaludenik za Bibliju!“

Klark je bio pomalo usamljenik, ličnost okrenuta sebi, dok je njegov prijatelj bio drzak, uživao je da provocira druge i igrao fudbal postavši veliki navijač Čelzija koji je krajem šezdesetih godina prošlog veka bio najpopularniji londonski klub. Iako ga se Peri Bamonte seća kao srećnog deteta, mladi posvećenik crkvi izjavio je: „Bio sam nepopravljivi pesimista koji nikada nije gledao na lepšu stranu života. Stalno sam čitao istorijske knjige. Bio sam uveren da ću postati nastavnik.“

Bamonte se ne seća da je Flečer ikada pokazivao zanimanje za muziku u školi. Sa druge strane, Klark, koji je u školi svirao obou, bio je četrnaestogodišnjak kada je otkrio pop muziku. Teško je reći da su to baš bile najsavremenije, radikalne stvari: „Mislim da sam najpre počeo da slušam muziku zbog Sajmona i

* *Boys Brigade* – prva hrišćanska omladinska organizacija osnovana 1883. u Škotskoj. Godine 2003. imala je više od 500 000 članova u šezdeset zemalja sveta. (Prim. prev.)

Garfunkla.* Oni su istinski ostavili utisak na mene. Smatrao sam da su fantastični. Tako sam počeo da sviram akustičnu gitaru, pa sam sa nekoliko prijatelja napravio gospel-folk grupu i prijavili smo se na takmičenje za mlade talente. U tim godinama zaista veruješ da si vrhunac umeća, da ćeš proizvesti dobar zvuk čim uzmeš gitaru u ruke, pa smo mislili da smo sjajni. Sediš i praviš planove o svim stvarima koje ćeš kupiti kada postaneš slavan... a sve to zbog lokalnog konkursa za talente. Naravno, bili smo, u stvari, grozni i nismo se ni približili ničem sličnom.“

Kada je pank stigao u Bazildon, Klark i Flečer su se ubrzano vratili svojim zbirka albuma grupa The Beatles i The Eagles iz 1977. godine tandem je osnovao No Romance In China. Ovaj „bend“ sastojao se od Klarka koji je svirao gitaru i pevao, Flečera na basu i „jedne od onih ranih ritam-mašina firme Selmer koje su se koristile uz kućne orgulje“. Za početak, svirali su uz svoje omiljene ploče, kao *I Like It* grupe Gerry And The Pacemakers, *Price Of Love* braće Everli i snimak Fila Spektora *Then She Kissed Me*.**

Posle nešto više od godinu dana njihov ukus je postao mračniji i Klark je, ironijom sudbine, postao veliki obožavalac post--pank grupe The Cure. Peri Bamonte je prisustvovao prvom nastupu benda No Romance In China u pabu zvanom *Dvostruka šestica* u Bazildonu. Odsvirali su tri pesme, od kojih je jedna bila *Three Imaginary Boys* grupe The Cure. Ubrzo pošto je sedamnaestogodišnji Flečer napustio *Brigadu dečaka*, jedan zajednički prijatelj seća se još jednog od njihovih retkih nastupa u omladinskom klubu u Vudlendsu, pred gomilom četrnaestogodišnjaka.

* Paul Simon & Art Garfunkel – američki akustičarski duet, tada već odavno razdvojeni. (Prim. prev.)

** Gerry And The Pacemakers – savremenici grupa The Beatles iz Liverpula, Everly Brothers – najuspešniji američki duet koji su činili braća Don i Fil Everli, na vrhuncu uspeha krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina. Phil Spector – slavni američki producent poznat po svom revolucionarnom „Zidu zvuka“. (Prim. prev.)

Posle nekoliko godina grupa No Romance In China prestala je da postoji, a Flečer je vreme uglavnom provodio sa novom devojkom Grejni. Klark je nakratko osnovao drugi sastav, The Plan, sa uvek punim entuzijazma Perijem Bamonteom koji će čitavog života menjati bendove. Ipak, Klark nije bio zadovoljan ulogom čoveka u pozadini težeći da ima kontrolu nad čitavom situacijom, pa je odlučio da napusti grupu.

Vratio se Flečeru i oni su zajedno osnovali novi sastav, Composition Of Sound, sa Martinom Gorom. Flečera su na početku primorali da svira bas, pa je od svog šefa u banci morao da pozajmi 90 funti za instrument, dok su druga dvojica najpre svirali gitare. Ipak, kako je Klark počeo da piše nove pesme, on i Gor su prešli na primitivne klavijature marke *Moog* i *Yamaha*. Kada su nekoliko meseci kasnije naterali i Flečera da sada kupi sintisajzer, Composition je postao punokrvan elektronski bend.

„Posle pank, svi smo počeli da slušamo grupe kao Kraftwerk ili A Certan Ratio“, seća se Perijev brat Deril, tri godine mlađi od Fleča, Klarka i Gora. „Uvek sam doživljavao elektro-futurističku scenu kao nešto prilično prljavo i podzemno, poput ranih radova grupe Human League“, oduševljeno se pri-seća Deril koji je počeo da pomaže oko nošenja opreme zauzvrat što su ga članovi grupe vozili svojim kombijem tokom njegovih tura raznošenja novina po Bazildonu. „Njihov singl *Being Boiled* bio je pomalo avangardan i tvrdog zvuka. Dopadale su mi se i stvari koje je objavljivala kuća *Some Bizzare* kao i Geri Njumen. To je bila mračnija vrsta muzike od one koju ste mogli da čujete na top-listama.“

Geri Njumen (Gary Numan) isplivao je 1979. godine kao enigmatični, izblajhani vođa grupe Tubeway Army, postavivši na prvo mesto top-liste *Are "Friends" Electric?*, pesmu proređenog zvuka koja kao da je dolazila sa druge planete. Sedamdesetih godina, hitovi izvođača koji su se bavili elektronskom muzikom bili su veoma retka pojava. Najveći uspeh

postigla je 1975. godine grupa Kraftwerk kada je pesma *Autobahn* dospela na 11. mesto top-liste. Njumen je zapečatio svoje mesto u istoriji kao prva velika zvezda elektro-popa kada je naredni singl *Cars*, ovaj put objavljen pod njegovim imenom, takođe dospelo na prvo mesto u Britaniji. Tokom naredne tri godine on je imao pet albuma koji su došli do prvog mesta top-liste, a čak je uspeo i da načne američkih top 10. Uticaj Gerija Njumena na Klarka, Gora i Flečera bio je prolazan ali značajan, jer im je pokazao da je moguće osvojiti komercijalni uspeh i kao dvadesetjednogodišnji bivši panker i nemužičar koji se bavi elektronskom muzikom.

„Moj jedini muzički dar je da aranžiram zvukove“, priznao je vođa grupe Tubeway Army. „Nisam bio dobar gitarista, a sintisajzer je veoma lako svirati.“ Gorova razmišljanja bila su slična: „Za nas je sintisajzer bio pravi pank instrument, trenutna 'uradi sam' vrsta alata. Mislim da smo nesvesno počeli da radimo stvari koje su bile potpuno različite. Odlučili smo se za te instrumente jer nam je to bilo zgodnije. Mogao si uzeti sint pod mišku i otići na svirku. Nisi morao da koristiš pojačala i voziš se kombijem. Neko vreme smo na nastupe išli podzemnom železnicom.“ Narednih meseci Composition su pratili rastući broj prizemnijih elektronskih art-pop grupa, kao što su Soft Cell ili Human League, kako se probijaju top-listama na talasu sablasnog futurizma grupe Tubeway Army.

U međuvremenu, Gor se priključio još jednom lokalnom sastavu, French Look. Vođa te grupe bio je momak po imenu Rob Marlou (Rob Marlow) veoma istaknut lik na sceni Bazildona (ostao je jedan od najboljih prijatelja Vinsa Klarka i kasnije objavljivao za njegovu diskografsku kuću). Prijatelji ga se sećaju kao „nekoga sličnog Geriju Njumenu, po tome što je morao da bude ispred svih, a želeo je da svira klavijature, gitaru i sve ostalo istovremeno“. U grupi French Look Gor je svirao klavijature u pozadini, a imali su i krupnog momka, Pola Redmena (Paul

Redman) koji je upao u bend jer je posedovao dva sintisajzera i bio dovoljno snažan da ih nosi unaokolo.

Svi su se međusobno poznavali. Jedino manje poznat bio je tip koji je miksovao zvuk za grupu French Look na probama u školi u Vudlendsu, suvonjavi bivši panker Dejv Gan. On je privukao pažnju Vinsa Klarka tokom jedne probe na kojoj je zapevao pesmu *Heroes* Dejvida Bouvija. Bio je to neobavezni džem, ali je Klark, kome se već smučilo da bude frontmen, pomislio: „On je dobar. Možda bi trebalo da ga uvučemo u bend“. Gan nikada nije imao pravu audiciju za Composition Of Sound, bio je primljen ako je želeo da proba. Klark ga je pozvao na nastup benda u klubu *Scamps* u Sautendu gde su bili predgrupa jednom od sastava Perija Bamontea, The School Bullies (Školske siledžije).

Program grupe Composition Of Sound imao je te večeri veoma loš početak, jer se Flečer, poznat po svojoj trapavosti, sapleo i isključio sva pojačala osim svog, pa je basista morao neko vreme da svira solo. Perijev mlađi brat Deril se seća: „Bilo je to u aprilu ili maju 1980. Peri je ponudio da Depeche Mode, koji su tada bili poznati kao Composition Of Sound, bude predgrupa. U tom trenutku još uvek nisu bili sintisajzerski bend. Fleč je svirao bas, Martin klavijature, a Vins je pevao i svirao gitaru. Dejv Gan je bio na tom koncertu i gledao ih. Tada sam ga upoznao. Svirali su nekoliko pesama, poput *Photographic*, *Ice Machine* kao i više instrumentala, koje su kasnije snimili kao Depeche Mode.“

Jednom su Composition Of Sound bili predgrupa i sastavu French Look na svirci u gimnaziji Sent Nikolas. Gor je promenio košulju i onda svirao sa svojim drugim bendom. Bio je to prvi nastup sa novim pevačem Composition Of Sound, Dejvom Ganom, koji je prebledo i imao takvu tremu da je morao da popije nekoliko piva pre nego što je smogao hrabrosti da izađe na scenu. Njegovo jedino prethodno pevačko iskustvo pred

publikom bilo je u horu Vojske spasa kada je imao osam godina. Posle njih je na scenu izašla grupa French Look i tokom prve pesme Rob Marlou se izvikao na Pola Redmena i sve se raspalo, jer je ovaj potom odbio da svira klavijature. Nimalo iznenađujuće, grupa je posle toga prestala sa radom.

Deril Bamonte opisuje svirku kao: „...dobro večer. Bio sam još uvek u školi i sve nas je zapanjilo to što je Dejv odmah dovikao celu svoju ekipu iz Sautenda. Iznenada, u školskoj sali je pored svih lokalnih klinaca bilo trideset ili četrdeset 'novoromantičnih' čudaka. Mislim da je Vins tada shvatio da je napravio dobar izbor.“

Dejv Gan rođen je 9. maja 1962. godine u Epingu i, poput ostalih, imao je veoma religiozno vaspitanje zahvaljujući porodici svoje majke koja je bila povezana sa organizacijom Vojska spasa.* Za razliku od svojih novih prijatelja iz grupe, Gan je potpuno odbacivao crkvu, a posle nedeljnih propovedi na koje je morao da ide sa svojom starijom sestrom, ubijao je vreme vozikajući se na biciklu. Njegov otac napustio je kuću kada je Gan bio beba, pa je majka s njim, sestrom Su i braćom Piterom i Filipom prešla u Bazildon: „Majka se preudala pa sam ja uvek mislio da je moj očuh u stvari moj pravi otac. On je umro kada sam imao sedam godina.“

Kada se Gan kao desetogodišnjak jednog dana se vratio iz škole video je „...nekeg stranca u kući. Majka mi ga je predstavila kao mog pravog oca. Sećam se da sam kroz plač rekao da je to nemoguće jer je moj tata umro. Bio sam uznemiren i svi smo se isposvađali jer sam smatrao da je to trebalo ranije da mi kažu. Tek kasnije sam shvatio koliko je mojoj majci bilo teško da nas podiže. Ja joj nisam bio od pomoći jer sam stalno upadao u nevolje.“

* *Salvation Army* – hrišćanska humanitarna organizacija sa vojnim unutrašnjim ustrojstvom. Sedište je u Londonu, sa podružnicama širom sveta. (Prim. prev.)

Gan je počeo da izbegava školu i tri puta se našao pred sudom za maloletnike zbog pisanja grafita po zidovima, vandalizma i krađe automobila koji su kasnije pronalazeni opustošeni i izgoreli. „Bio sam prilično divalj. Uzbudivao me je zvuk kresanja motora, polazak uz škripu kočnica i jurcanje ispred policije. Kada se kriješ, a srce ti lupa, neizvesnost da li će te otkriti... to je izazivalo pravo uzbuđenje. Majka je često gorko plakala zbog mene.“

Kao rani znak preteranog buntovništva, Dejv je sa četrnaest godina dobio svoju prvu tetovažu, na obali mora u Sautendu, kod „nekeg starog mornara po imenu Klajv sa istetoviranom crtom preko grla na kojoj je pisalo 'ovde seci'“. Potpuno suprotno prilično preplašenoj crkvi posvećenoj frakciji grupe Composition Of Sound, Gan je počeo da eksperimentiše sa drogama još dok je bio u školi. „Imao sam mnogo prijatelja, različitih ljudi sa kojima sam se mogao družiti u raznim raspoloženjima. Nasilnike, drogeraše, devojke... Grupa nas bi izašla zajedno i kupili bismo punu kesu amfetamina. Otišli bismo u London na celu noć, završili na nekoj žurci i onda jurili na rani jutarnji voz sa stanice Liverpool strit do Bilerikeja. A onda, prokletu dugo pešačili do kuće.“

Gan tvrdi da je prilično rano stekao seksualno iskustvo zahvaljujući drugaricama njegove starije sestre, i da je već sa trinaest godina bio zagriženi obožavalac soul muzike, družeći se sa ekipom iz *Global Village*, gej kluba nedaleko od metro stanice Čering Kros. Školu je napustio leta 1978. pošto je zabušavao veći deo poslednje godine. Narednih nekoliko meseci prpošni mangupčić prolazio je kroz veliki broj poslova bez perspektive (on kaže dvadesetak) uključujući i slaganje robe na police u supermarketima, rad na gradilištu i pakovanje u fabrici parfema u Jardliju: „Donosio sam kući dobre pare, nešto davao majci, izlazio u pab, zezao se... Uopšteno govoreći, bio sam neobuzdan.“